

Tillväxt är inte längre lösningen

Tillväxt sedan 1889 är en slogan som Socialdemokraterna år 2010 har valt att placera under sin röda ros. Vore det inte bättre att, istället för att drömma sig bakåt, med öppna ögon betrakta verkligheten som den ser ut på 2000-talet?

Tillväxt hör hemma, inte bara hos nationalekonomer och valstrateger. I än högre grad är det något grundläggande i naturen. För det befruktade ägget är en snabb tillväxt ett måste. Utan denna skulle de lyckliga föräldrarna aldrig få se det nyfödda barnet.

Utän tillväxt skulle denna lilla individ inte efter några år ha fördubblat sin längd. Men, ingen varken tror eller hoppas att tillväxten skall bestå. Tonåringar på fyra meter vore en mardröm!

Likadant är det med den ekonomiska tillväxten. På Hjalmar Brantings tid år 1889 fanns det all anledning att hylla tillväxten. Både arbetarrörelsen och andra hade mycket att vinna på en växande ekonomi.

Utän den hade den tidens välfärdsbygge och framväxande demokrati knappast varit möjliga, men precis som våra barn slutar växa måste även BNP göra det. Ekonomin styrs inte lika sinnrikt som den mänskliga kroppen, men det är minst lika lätt att se tydliga hinder på vägen.

Ett sådant är det ekologiska fotavtrycket. WWF hävdar att vår livsstil år 2010 kräver nästan ett och ett halvt jordklot. Detta låter absurt, men kan mycket väl stämma.

På samma sätt som det går att ta upp mer fisk än vad som reproduceras går det i andra sammanhang att leva utanför de ekologiska ramarna. En begränsad tid går det både att överfiska och ha ett fotavtryck som är för stort. I längden är det förstås en omöjlighet!

För någon månad sedan var det flygstopp. Både researrangörer och myndigheter fick kritik, men det var ingen som lade skulden på Eyjafjallajökull. Att hon spydde ut aska var bara att acceptera.

På samma sätt borde det vara med en BNP som inte längre kan växa. Att planeten inte kan bära en ständig tillväxt är inget att kritisera. En krympande ekonomi kommer att ha många problem och mycket elände i släptåg, men att kämpa för en i längden omöjlig tillväxt kan liknas vid att riksdagen skulle lagstifta mot askmoln. Det enda rimliga är att minimera konsekvenserna, både av askmoln och av en krympande ekonomi.

Sahlin och Östros: 1800- och 1900-talen hade sina svårigheter. Då var tillväxten en del av lösningen. När vi nu skriver år 2010 har vi helt andra problem att tampas med. Nu är inte tillväxten lösningen. Den är istället en del av problemet.

Stellan Tengroth

Civilingenjör och författare till boken "Tillväxt till döds"